

BUNYEVÁC NÉPMESÉK

A SZÜLE MEG AZ ÖREG A FOGÁT ÉLESÍTI

Hajdanában volt egy öreg. Szerzett valahol egy szép kövér malacot. A gyerek pecsenyét ettek volna, a szüle pecsenyét evett volna, hát azt mondja:

— Apjuk, vágjuk már le!

— Nekiesnél, mint éhes borjú az anyjának? Várjál, amíg nehezebb lesz.

Egy időcskét várt a szüle, és megint mondta:

— Apjuk, vágjuk már le!

— Majd ha zsír folyik a fenekibül.

Na, jó, szóból érte a szüle. Kapja magát, bekeni a malac farkatövit zsírral, és azt mondja:

— Apjuk, folyik már a zsír!

Levágta az öreg a malacot. Örültek a gyerekek a pecsenyének, örült a szüle a pecsenyének, ám az öreg kételkedős fajta volt.

— Asszony, meg bírjuk mink enni ezt a pecsenyét, ilyen csorba fogakkal? Mennénk tán először a kovácshoz, hogy megreszelje?

— Gyerünk.

Azt mondja a szüle a gyerekeknek:

— Ne merjétek bántani a malacot, míg odavagyunk.

Útközben találkoznak a cigánnyal.

— Hová mész? — kérdi az öreg.

— Instálom, éppen kendékhez. Egy kis herét akartam kérni a lúnak.

— Tudod hol van a kaszáló, herét magad is vehetsz, de be ne menj a házba, hogy megedd a malacot. A kulcsot, ha meg is találod, a malacot azt ugyan nem, mert eldugtuk a gyerekek elől a kemence mögibe.

Az öreg meg a szüle megreszeltette a fogát a kovácsnál. Mire hazaértek, a cigány elvitte a malacot.

— Minek engedtétek?

A gyerekek meg:

— Api, hát csak azért vitte el, hogy megpróbálja, reszeltetni kell-e már a fogát a kováccsal.

NEM FÉRT A FEJE A KÖTŐRE

Volt Hercegszántón egy öreg ember, aki nagyon szeretett inni. Amikor berúgott, a ruhája sáros, tépett volt, ahogy beesett a bokorba, de a fején soha egy karmolás, soha egy kék folt. Az anyjukját ez nagyon bosszantotta.

— Mi van veled, ember, már annyiszor elestél, a ruháid sárosak, rongyosak, a fejednek meg soha semmi baja?!

— Ej, asszony, amikor én részegen megyek, megvigyáz engem az Isten Anyja, a Szűz Mária. Amikor elesek, a fejem alá tartja a kötőjét, hogy össze ne verjem.

Két-három hét múlva megint berúgott az öreg. Ment át a sáncon egy deszkapallón, leesett róla, és összekarmolt, összevert képpel tért haza. Az asszony meg így fogadta:

— Rézgeges disznó, hol volt most az Isten Anyja, a Szűz Mária, hogy nem tette a fejed alá a kötőjét?!

— Asszony, asszony, ott volt az most is, de annyian voltunk részegek, hogy amikor elestem, az én fejem már nem fért a kötőjére.

Šimić Živko földműves (1920)
(Hercegszántó — Magyarország)

MIÉRT CSENDŐR?

Annak idején úgy elszaporodtak a tolvajok és a pusztabetyárok, hogy az ember nem mert kimenni az utcára, hát még a kukoricásba. Mit tehettek volna a városi urak, mint összeszedtek egy csomó semmirekellőt és csendőrt csináltak belőle. Így volt, hát a mi falunkból is a fejére biggyesztette egy legény a kakastollas kalapot. Mijo bácsinak meg igen éles nyelve volt, bajusza alól hazugságot soha nem engedett ki erre a világra. Hát így a csendőröknek sem maradt adós.

Ami az öreg Mijót illeti, a bajai rendőrkapitány elé állították. Az úr csak úgy villámlott a szemeivel:

— Mijo bácsi, igaz, amivel vádolják? Tényleg azt mondta, hogy a csendőr gané?

— Uram, nem tagadom, szavamba vágott, belőlem meg kikívánkozott az igazság.

— Mijo bácsi, maga azt meri mondani a közegnek, hogy gané?!

— Uram, nem azért gané, mert csendőr, hanem azért csendőr, mert az egész világ gané.

Patarčić-Vujkov Bara földműves (1893)
(Katymár — Magyarország)

AZ ISTÁLLÓT IS VISZI A VÁSÁRRA

Egy ember elment Materstofba a vásárra, hogy eladja a lovát, és jobbat vegyen helyette. Útközben kétszer is nekieredt az eső, és amikor megérkezett, a ló nagyon sáros volt. Azért mégiscsak elkelt. Azután elment az ember a kocsmába. Amikor megebédelt, elindult másik lovat venni. Nem volt szegény, pénze volt elég, olyat választhatott, amelyet akart.

Amíg azonban ebédelt, az agyafúrt atyafiak levágták a ló farkát, megcsutakolták, megvakarták és — hogy bosszút álljanak rajta — a fekete lovat bemeszelték, és kínálták neki:

— No, hogy tetszik? — kérdezték.

Azt mondja az ember:

— Tetszik, tetszik. Mi az ára?

Azok meg áron felül tartották.

— Hát annyit nem adok.

Végül mégis megkötötték az üzletet. Amikor hazament, az asszony észrevette, hogy a ló a régi. Az ember meg azt mondja:

— Nem létezik, a mienket eladtam, ezt meg vettem.

Létezik, nem létezik, de amikor kifogták, a ló egyenesen bement az istállóba a helyére. Az ember most már látta, hogy túljártak az eszén és becsapták, hát kifakadt mérgében:

— Megálljatok, máskor az istállót is viszem a vásárra.

Pajrić Kata földműves (1903)

(Klingenbach — Kelénpatak — Ausztria)

NEM TUD KUKORÉKULNI

Egy ember elültette a tyúkot, és betette az ágy alá. Éjjel fölébredt, nem tudott aludni, és így szólt az asszonyhoz:

— Ha a kotlós kikelti a csibéket, eladjuk őket, a tyúk meg megmarad. A pénzen veszünk egy kecskét, ellik majd két gidát, egyet eladunk, és veszünk egy malacot.

Amikor megnő és lemalacozott, a malacaival együtt eladjuk, csak egyet hagyunk meg magnak.

Az asszony megharagudott:

— Hagyjál aludni, még a csibék sem keltek ki. Előre innál a medve bőrére.

Megharagudott, és a másik oldalára fordult, nem is akarta tovább az embert hallgatni. Megharagudott az ember is, a másik oldalára fordult, és azt mondta:

— Nehéz vagy, mint egy ágyú. Soha nem lesz egy pár bocskorod sem. Azt várod, hogy a sült galamb a szádba repüljön!

Ahogy így megharagudtak, és hátat fordítottak egymásnak, leszakadt egy deszka és agyonnyomta a kotlóst. Akkor az asszony így szólt:

— Most itt van! Ha nyugodtan feküdtél volna, lett volna gida is meg tyúk is, így meg magad maradtál kakasnak, csak az a baj, hogy nem tudsz kukorékolni.

Đurasa Stepan földműves (1898)
(*Carasova — Románia*)

MINDEN BŰN EGY ALMA

Felénk az a szokás járja, hogy Vazma nagy ünnepe előtt még a legbűnösebb ember is meggyón.

Elment egy leányka is gyónni. A lelkiatya beszélt, prédikált, prédikált, a leányka meg sok bűnére gondolt. Azt mondja a pap:

— Kedves leányom, minden bűnödért hozol egy almát.

Gyónás után a leány hazament. Egyszer látja ám a pap, hogy egy egész talicska almát tol.

— Tán csak nem követtél el ennyi bűnt?! — fakadt ki a pap.

Azt mondja a leányka:

— Nem szent atyám, nem ennyit! Apám meg anyám még egy-egy talicska almával jön utánam.

Gašparek František földműves (1936)
(*Devinska Nova Ves — Csehszlovákia*)

Gönci Sára fordításai